

Boomklevers en houtbeton nestkasten

Door J. de Gooijer

Alhoewel bekend is, dat boomklevers soms in nestkasten broeden, is het aantal van deze vogelsoort, dat een broedhokje daarvoor uitkiest, in het algemeen niet groot. Enig houvast geeft een overzicht, gepubliceerd door Stam: in de jaren 1963 tot en met 1966 was per 7264 nestkasten het totaal aantal boomkleverparen 51, d.i. ongeveer 7 maal boomklevers per 1000 nestkasten.

In een gedeelte van het Nationale Park „De Hoge Veluwe”, waar veel houtbeton nestkasten hangen, hebben we thans een boomkleverstand, die volgens een ruwe schatting ongeveer tien maal zo groot is als een landelijk gemiddelde, namelijk 20 boomkleverparen per 300 kasten d.i. ongeveer 70 per 1000!

Door boomklevers bewoonde kasten worden tijdens de broedtijd niet geopend. Foto: F. van Daalen

Ook een historisch overzicht (Gegevens verstrekt door de heer Dr. Ir. H. N. Kluyver, de Directie van het Nat. Park „De Hoge Veluwe”, de heer J. R. J. Planta en de Vogelwerkgroep „Hoge Veluwe”) demonstreert de voorkeur van boomklevers voor dit soort broedhokjes (zie grafiek). Terwijl in de voorafgaande „Berlepsch-periode” en „Wageningse periode” weinig blauwsprechtjes in de nestkasten broedden, nam, nadat in de jaren 1957 tot en met 1961 alle houten kasten door vogelwoningen van houtbeton waren vervangen, in 1961 het aantal boomklevers met een sprong toe. In de jaren daarna volgde, na een korte inzinking, een nog grotere toename. Aangezien het biotoop in die jaren bepaald geen grote wijziging onderging, ligt de veronderstelling voor de hand, dat de verandering in het nestkastenbestand de oorzaak is geweest. Waardoor de dalingen in 1962 en 1970 kunnen zijn veroorzaakt, valt buiten het bestek van deze mededeling. Ook Löhrl (1967) vermeldt een daling van het aantal boomklevers in 1962 en ook in 1963.

Tenslotte zijn er zelfs aanwijzingen, dat op „De Hoge Veluwe” boomklevers houtbeton kasten verkiezen boven natuurlijke holten.

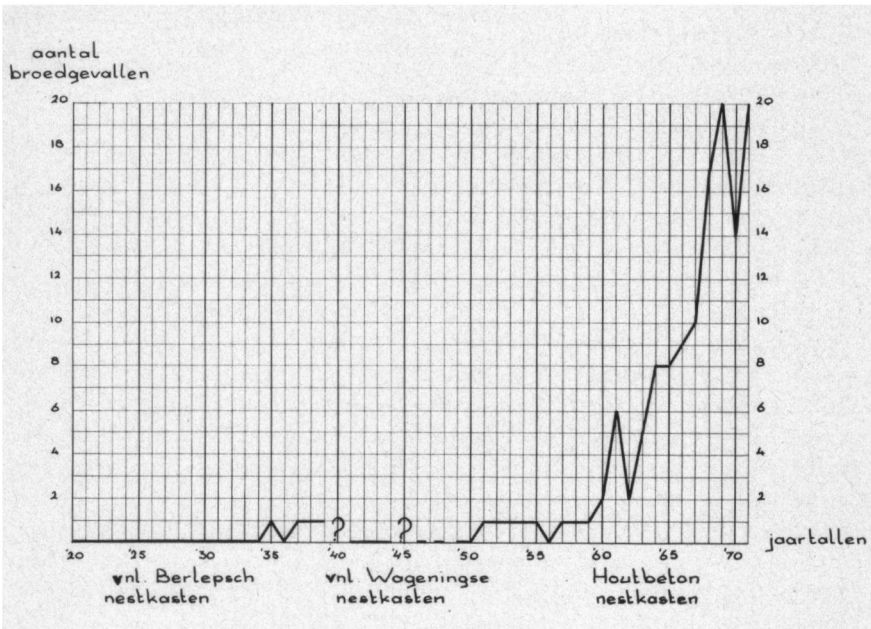
Plaatsing van de resultaten van blok-transsecttellingen naast die van het nestkastonderzoek gaf in 1969 het volgende overzicht (De getallen, vermeld onder 10 ha-blok, betreffen de gemiddelde waarde uit 11 blok-transsecten, in 1969 geteld in het betreffende gebied volgens de methode van Prof. Dr. D. M. de Vries en zijn echtgenote, Mevr. G. de Vries-Smeenk).

	aantal nestk.	10 ha-blok
koolmees	164	5,3
boomklever	20	0,8

Vergelijking van de onderlinge verhouding van bovenstaande uitkomsten schijnt de veronderstelling te wettigen, dat de boomklever, evenals de koolmees, aan houtbeton nestkasten de voorkeur geeft, of, voorzichtiger gezegd, dat tenminste een belangrijk gedeelte van de boomkleverstand in dit soort vogelwoningen broedt.

De reden, waarom de blauwspecht deze kasten preferereert, speciaal in geschikte biotopen (eiken!), is vooralsnog onbekend.

Met veel animo wordt door dit natuurtalent onder de bouwvakkers aan de broedhokjes gemetseld. Soms vult hij zelfs de ruimte tussen boom en nestkast geheel op. Enkele exemplaren namen elders in het land zelfs genoegen met een houtbeton nestkast voor bosuilen en verkleinden de vliegopening van 110 mm tot 30 mm! Door boomklevers bewoonde kasten worden door

Er zijn aanwijzingen dat de blauwspecht's houtbeton kasten verkiezen boven natuurlijke holten.

Foto: F. van Daalen

ons tijdens de broedtijd niet geopend, aangezien dan het zo moeizaam gemaakte metselwerk moet worden beschadigd.

- Drs. J. de Gooijer, Prinses Irenelaan 63, Leusden

LITTERATUUR:

Löhr, Hans (1967): Die Kleiber Europas. Neue Brehm-Bücherei, Heft. 196, 2e druk. Wittenberg-Lutherstadt.

Stam, C. W. (1968): Gecoördineerd nestonderzoek 'in Benelux. Het Vogeljaar, 16, pag. 585.

Broedvogelonderzoek

De NJN-VWG houdt zich dit jaar bezig met twee landelijke broedvogelonderzoeken.

a. Onderzoek naar verspreiding van de scholekster in de niet-kustprovincies. Van belang zijn het aantal broedparen in een gebied en de omschrijving van het landschap waarin de scholekster broedt. Vooral is ook van belang de grootte van het open landschap, als dit kleiner dan 1½ km is. Wanneer de gegevens voor een bepaald gebied volledig zijn, moet dit vermeld worden.

b. Onderzoek naar de verspreiding van de zwarte specht. Een omschrijving van de biotoop van de zwarte specht (ook landschappelijk), het aantal broedparen

in een gebied (wanneer de gegevens volledig zijn s.v.p. vermelden), vermoedelijke broedgevallen en waarnemingen buiten de broedtijd.

Gegevens zullen door A. G. Brinkman, Calslaan 11-112, Enschede met belangstelling worden ontvangen. Mochten de ontvangen waarnemingen de moeite waard zijn dan worden deze tzt in „Het vogeljaar” gepubliceerd.

Azuurmees

Op 7 maart j.l. zag ik een azuurmees op het spek in het voerhuisje bij mijn huis. Ik wist niet wat ik zag, zo'n blauw vogeltje met witte kop!

- Ir. P. A. van Schermbeek, „Oud Groevenbeek”, Ermelo.